

(ב) מה ששאל אודות מה שנהגו למחוק האותיות דמה הרויחו בזה הלא סוף סוף יש כאן מחיקה דדומה למחוק דיו. הנה עיקר המנהג למחוק האותיות אין מקור נאמן לזה, שהרי הוי פסיק רישא דלא ניהא (כלומר דלא איכפת לי בתרי דרבנן, מוחק שלא ע"מ לכתוב, ומחוק שלא כדרכה) מיהא י"ל דשלא כדרכה לא מיקרי דרבנן לענין זה. וכן נראה מגרירת כלים גדולים שכתב המ"א דאסור מובא בתחילת של"ו עיי"ש במ"ב ושה"צ.

ועוד יש לעיין כיון דמעשה המחיקה נעשה כדרכה ע"י עישון הסגירות דהוי כדרכה אף שאינו דומה לכל מחיקה מ"מ מיקרי כדרכה ונראה דבהא פליגו הרמב"ם והרמב"ן לענין חופר בגורגרת השלחן עיי"ש בבה"ל.

אמנם נראה דמטעם אחר לא שייך בזה מוחק שנמחק ע"י שנשרף וגרע ממוחק שלא ע"מ לכתוב דאין ע"ז שם מחיקה אלא שריפה.

אבל מצאתי זה בקצשו"ע סימן צ"ח סעיף ל"ב, ומציין להפמ"ג, והוא במ"ז סימן תקי"א סק"ב ובא"א סימן תקי"ד סק"ד מובא בכה"ה בס"י תקי"א ס"ק ל"ז, אבל אין הכרח לזה דהפמ"ג מייירי מקריעת הנייר שהי' רגילים בזמניהם לקרוע נייר ולמלאוהו לפני העישון בסיטון. מיהא הואיל ונפיק משומי' של הקצשו"ע הספר המופץ ביותר טוב להזהר בזה ואין למחות לאחרים.

אבל זה דוקא לענין האותיות עצמן אבל לא שייך כאן הדין של מחיקת דיו מהנייר כיון שנשרף לגמרי וחילוק יש ביניהן דמוחק חייב אפי' שלא ע"מ לכתוב אלא איזה תיקון אחר בכתב, אבל המוחק דיו מהנייר הוא רק ע"מ לכתוב ממש, (כמבואר כ"ז בבה"ל סימן ש"מ סעיף ג') והיכא שנשרף לגמרי ברור הוא שאין לזה שום שיכת למחיקה.

סימן סג

זכר לחורבן

בס"ד מוצש"ק לסדר „והי' ברכה" י"ד מר-חשון תשל"ה לפ"ק, פה אנטווערפן יצ"ו אחדשה"ט באה"ר.

נתיי אל לבי לחקור ולעיין בשאלה אשר התעורר בביתנו שקנינו דירה איך הדין אי צריך לעשות בזה"ז „זכר לחורבן" ולשייר אמה על אמה בלי סיד היות וראיתי שרוב העולם מקילים בזה ואולי אין זה שייך בחו"ל לכן הנני מבקש מכתרה"ה שימחול לי ויענהו ברור הדברים ופסק הדין.

תשובה

בס"ד אור ליום ג' חיי שרה כ"ג חשון התשל"ו

לאחר מבוא הברכה והשליו.

ע"ד שאלתו אם בזה"ז צריכים להזהר לעשות זכר לחורבן היות שראה שרוב העולם מקילים בזה, ואם יש לחלק בין א"י לח"ל.